

Medlem af Inatsisartut Andreas René Uldum, Demokraterne
HER

Svar på § 37-spørgsmål nr. 2012-087 til Naalakkersuisut vedrørende forslag om ændring af landstingslov om Grønlands Råstoffond

12. april 2012
Sagsnr. 2012-060499
Dok. Nr.

I medfør af Inatsisartuts forretningsordens § 37 har du fremsat spørgsmål til Naalakkersuisut.

Postboks 1601
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 32 56 00
E-mail: isiin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Begrundelse:

Det er et uomgængeligt faktum, at vores økonomiske midler altid er begrænsede. Derfor vil vi altid være nødsaget til at prioritere vores midler. Uanset hvor store nye indtægtskilder vi eventuelt måtte finde, vil der altid opstå idéer til nye udgifter, som mere end modsvares de øgede indtægter. I en situation, hvor landskassens råstofindtægter er stigende, vil denne politisk-økonomiske adfærd kunne medføre den såkaldte "hollandske syge" i økonomien. Med "hollandsk syge" forstås konkret en overophedning af økonomien grundet overdrevent indenlandsk forbrug af råstofindtægter.

For at forebygge et sådant problem, og vel i erkendelse af vores egen begrænsede politisk-økonomiske ansvarlighed, vedtog det daværende Landsting i 2008 en lov en råstoffond efter forbillede fra den norske oliefond.

De første spadestik til denne råstoffond blev taget for snart 8 år siden, hvor det daværende Landsstyremedlem for Selvstyre, Råstoffer og Justitsområdet den 27. august 2004 i en kronik i Sermitsiaq med titlen "En grønlandsk oliefond" ganske fremsynet fremlagde sine visioner for en kommende oliefond. Det daværende Landsstyremedlem så klart, at det handlede om at etablere en sådan fond inden oliekrusen gjorde det umuligt at tænke klart og nøgternt. Allerede i 2004 så man således politisk klart, at det i en situation, hvor oliepengene fossede ind, var vigtigt at opspare midler til sikring af fremtidige generationers velfærdsordninger og for at undgå inflation (som vil udhule bloktilskuddet) og stigende omkostningsniveau.

Tilsvarende tanker lå bag vedtagelsen af loven om en råstoffond i 2008 (EM2008/6). Loven blev vedtaget af et enigt Landsting, som med vedtagelsen af flere gode ændringsforslag endda udbyggede og sikrede fondskonstruktionen, således at fonden ikke skulle blive brugt til at lukke huller i de årlige finanslove på grund af manglende politisk mod og vilje til at foretage en prioritering af de økonomiske midler.

Det fremgår af § 50 i loven, at:

"Landstingsloven træder i kraft den 1. januar året efter det kalenderår, hvori Landstinget 1. gang godkender et landskasseregnskab, der viser at hjemmestyrets råstofindtægter i regnskabsåret var på mindst 5 millioner kr."

Til min uro ser jeg imidlertid nu, at Naalakkersuisut påregner at fremlægge et lovforslag om ændring af denne bestemmelse i loven om råstoffonden (FM2012/52) – et lovforslag, der synes direkte i modstrid med de intentioner om økonomisk ansvarlighed, som et enigt Landsting/Inatsisartut igennem en årrække har bakket op om, idet man nu vil hæve den anførte beløbsgrænse fra 5 til 75 mio. kr.

Min uro blev ikke mindre, da jeg i Sermitsiaq nr. 10 af 9. marts 2012 læste en mildest talt misforstået fremstilling af dette lovforslag og baggrunden for dette.

Spørgsmål 1:

Det fremgår af forelæggelsesnotatet til FM2012/52, at et formål med forslaget er at sikre parallelitet med selvstyrelovens beløbsgrænse for reduktion i statens bloktilskud. Der sigtes her til Selvstyrelovens § 8, ifølge hvilken bloktilskuddet reduceres, såfremt selvstyrets råstofindtægter overstiger 75 mio. kr. i et givent år. Dette beløb reguleres jfr. selvstyrelovens § 8, stk. 2, årligt i overensstemmelse med stigningen i det generelle pris- og lønindeks på (den danske) finanslov det pågældende år.

I det foreliggende lovforslag om ændring af råstoffonden søges denne reguleringsmekanisme paralleliseret, idet der i lovforslagets nr. 2 lægges op til en regulering af beløbsgrænsen på 75 mio. kr. med *"... stigningen i det generelle pris og lønindeks på finansloven det pågældende år."* Denne regulering skal finde sted pr. 1. januar 2010; d.v.s. med virkning 2 år tilbage i tiden.

Da loven om råstoffonden er en grønlandsk lov forstås der med "finansloven" selvfølgelig den *grønlandske* finanslov. Bevillingerne på den grønlandske finanslov reguleres imidlertid *ikke* med de samme procentandele, som bevillingerne på den danske finanslov. Den tilsigtede parallelitet vil derfor kun være 1-årig – stik imod de angivelige intentioner med lovforslaget.

Naalakkersuisut bedes bekræfte, at lovforslaget om råstoffonden på den ovenfor anførte vis bygger på en misforståelse eller indeholder en utilsigtet fejl. Det ønskes i denne forbindelse oplyst, hvorvidt Departementet for Finanser i sit høringssvar over lovforslaget har påpeget denne misforståelse/fejl.

Svar:

Der er ikke tale om en fejl. Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det at tydeligt at der skal ske en regulering svarende til § 8, stk. 2 i lov om Grønlands Selvstyre, d.v.s. når der i lovforslaget er anført at reguleringen skal ske i *"overensstemmelse med stigningen i det generelle pris og lønindeks på finansloven det pågældende år."*, så refereres der til den danske finanslov.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det at Departementet for Finanser ingen bemærkninger havde.

Spørgsmål 2:

Forslaget til lovændring indebærer, at Selvstyrets råstofindtægter først skal gå ind i en råstoffond, efter at Selvstyrets råstofindtægter ét år har oversteget 75 mio. kr.), hvilket er den samme beløbsgrænse, som i henhold til selvstyreloven indebærer, at bloktilskuddet beskæres.

Det fremgår som nævnt af forelæggelsesnotatet, at opnåelse af en sådan parallelitet er et af formålene med lovforslaget, men ikke hvilke fordele Naalakkersuisut ser ved en sådan parallelitet.

Lovbemærkningernes redegørelse for forslagens hovedpunkter giver dog antydningen af en forklaring:

"Med dette forslag til Inatsisartutlov om ændring af landstingslov om Grønlands Råstoffond opnås overensstemmelse mellem Selvstyrelovens bestemmelse om reduktion i Statens tilskud og dermed det tidspunkt, hvor der kan konstatere[s] et reelt behov for oprettelse af Grønlands Råstoffond."

Paralleliteten skal med andre ord sikre, at Råstoffonden ikke etableres, før råstofindtægterne bliver så store, at bloktilskuddet beskæres, og der dermed er et "reelt behov for oprettelse af Grønlands Råstoffond".

For dem, der har været med til at vedtage den gældende landstingslov om Grønlands Råstoffond, må denne argumentation forekomme overraskende og ikke videre velgenemtænkt.

Meningen var jo, at Råstoffonden, når først bloktilskuddet begynder at blive beskåret, skal kunne udbetale midler til Selvstyret, svarende til, hvad Selvstyret mister i bloktilskud. Dette fremgår klart af landstingslovens § 7, stk. 2.

Landstingsloven skal med andre ord sikre parallelitet mellem det tidspunkt, hvor bloktilskuddet begynder at blive beskåret og det tidspunkt, hvor Selvstyret begynder at modtage penge fra fonden. Indbetalingerne til fonden skal derimod påbegyndes, så snart råstofindtægterne er store nok til at dække fondens driftsudgifter.

Meningen med Råstoffonden er jo, at den – ved at opsuge råstofindtægterne – skal hindre en stigning i det offentlige forbrug, som ville føre til inflation og forringet konkurrenceevne. Men risikoen for at råstofindtægter medfører inflation og forringelse af konkurrenceevne opstår ikke først, når råstofindtægterne når et niveau på 75 mio. kr. om året.

Samtidig skader det jo heller ikke, at Råstoffonden forud for, at den skal påbegynde udbetalingerne til Grønlands Selvstyre, har opbygget en robust kapital og et afkast, som helt eller delvist kan dække udbetalingerne!

Jeg beder på denne baggrund Naalakkersuisut uddybe, hvilke fordele Naalakkersuisut ser ved at knytte lovens ikrafttræden (og dermed fondens oprettelse) til selvstyrelovens

grænse for, hvor store råstofindtægter Selvstyret kan oppebære, uden at bloktilskuddet beskæres.

Svar:

Naalakkersuisut har ønsket at hæve beløbsgrænsen, som nævnt i forelæggelsesnotatet, for at sikre et tilstrækkeligt kapitalgrundlag ved fondens oprettelse, så afkastet ikke spises op af administrationsudgifter, eller kapitalgrundlaget ligefrem udhules. Ved at hæve beløbet til 75 mio. kr. sikres det at kapitalgrundlaget er så stort at fonden kan vokse, selv hvis der de følgende år ikke sker indbetalinger til fonden. I den forbindelse skal man være opmærksom på, at med den nuværende ikrafttrædelsesbestemmelse skal råstoffonden etableres blot råstofindtægterne i et år overstiger 5 mio. kroner, uanset om de i de næste mange år falder til 0 kroner.

Se i øvrigt besvarelsen af spørgsmål 4.

Spørgsmål 3:

Det fremgår af forelæggelsesnotatet til FM2012/52, at *"Da landstingslov om Grønlands Råstoffond blev vedtaget i 2008 var lov om Grønlands Selvstyre endnu ikke vedtaget og beløbsgrænsen for råstofindtægter med den definition heraf, der følger af selvstyreloven, endnu ikke kendt"*.

Landstingsloven om Råstoffonden blev vedtaget d. 26. november 2008, dagen efter den grønlandske folkeafstemning om selvstyre. Lov om Grønlands Selvstyre blev vedtaget d. 19. maj 2009. Formelt er udsagnet i forelæggelsesnotatet således korrekt.

Lov om Grønlands Selvstyre bygger imidlertid på et lovudkast, udfærdiget af Den Grønlandsk-Danske Selvstyrekommission, som en del af kommissionens betænkning. I dette lovudkast er beløbsgrænsen for råstofindtægter fastsat til 75 mio. kr., jf. lovudkastets § 8, stk. 1:

"§ 8. Tilfalder der Grønlands Selvstyre indtægter fra råstofaktiviteter i Grønland, jf. § 7, reduceres statens tilskud til selvstyret med et beløb, der svarer til halvdelen af de indtægter, som i det pågældende år ligger over 75 mio. kr."

Den Grønlandsk-Danske Selvstyrekommissions betænkning inklusive udkastet til lov om Grønlands Selvstyre blev underskrevet den 17. april 2008. Betænkningen blev overdraget til det daværende hjemmestyre ved en reception i Katuaq tirsdag den 6. maj 2008 kl. 10.00.

Henset til Selvstyrekommissionens sammensætning forekommer det vanskeligt at tro, at nogen kan have været i tvivl om, hvorvidt kommissionens udkast til Lov om Grønlands Selvstyre ville kunne opnå flertal i Folketinget.

Det fremgik da også af det daværende finansudvalgs betænkning om råstoffonden på EM08:

"Nærværende forslag blev oprindeligt fremsat til behandling på EM2007. Da det blev anset, at forslaget burde afvente færdiggørelsen af Selvstyrekommissionens arbejde, blev forslaget 1. behandling udsat til FM08." (EM 2008/6).

Jeg beder på denne baggrund Naalakkersuisut bekræfte, at det på tidspunktet for vedtagelsen af Landstingslov om Grønlands Råstoffond var det daværende Landsstyres faste overbevisning, at selvstyrelovens beløbsgrænse for råstofindtægter ville blive fastsat til 75 mio. kr., og ikke 5 mio. kr. svarende til den indtægtsgrænse, som er bestemmende for, hvornår Landstingslov om Grønlands Råstoffond træder i kraft.

Jeg beder endvidere – set i lyset heraf – Naalakkersuisut bekræfte, at den ovenfor citerede del af forelæggelsesnotatet er i bedste fald irrelevant og i værste fald egnet til at give Inatsisartut og offentligheden en fejlagtig opfattelse af, at den nærmere udformning af den gældende Landstingslov om Grønlands Råstoffond hvilede på et utilstrækkeligt oplysningsgrundlag.

Svar:

Det nuværende Naalakkersuisut har ikke mulighed for at udtale sig om hvorvidt det var det daværende Landsstyres faste overbevisning at selvstyrelovens beløbsgrænse ville blive 75 mio. kr.

Citatet fra forelæggelsesnotatet er korrekt. I forbindelse med selvstyreforhandlingerne var det specielt råstofområdet og fordelingen af indtægterne der var uenighed om. Selv om der var lavet udkast til Lov om Grønlands Selvstyre hvor beløbet på 75 mio. kr. var indarbejdet, så var forhandlingerne endnu ikke afsluttet, hvorfor det ikke var sikkert at beløbsgrænsen ville blive på 75 mio. kr.

Inatsisartut behandlede den 28. november 2008 forslag til landstingsbeslutning om, at Grønlands Hjemmestyre opfordrer den danske regering til at fremme vedtagelse af forslag til lov om Grønlands Selvstyre samt, forslag til lov om forskellige forhold i forbindelse med Grønlands Selvstyre og lov om visse personalemæssige spørgsmål i forbindelse med Grønlands Selvstyres overtagelse af sagsområder. Naalakkersuisut kunne derfor først efter 2. behandling af beslutningsforslaget meddele staten Inatsisartuts beslutning i sagen.

Op til behandlingen af Forslag til Lov om Grønlands Selvstyre var dette af Statsministeriet sendt til høring. Høringssvarene gav dog ikke anledning til ændringer i lovforslagene eller bemærkningerne hertil men også af respekt for høringsproceduren kunne man ikke uden videre lægge til grund at beløbsgrænsen ville blive på 75. mio. kr.

Spørgsmål 4:

Det fremgår af forelæggelsesnotatet, at "det er nu Naalakkersuisuts vurdering, at en kapital på 5 mio. kr. ikke længere vil være stor nok til at kunne give et tilstrækkeligt afkast til at dække fondens udgifter til bestyrelse og ledelse og administration." (Min fremhævelse).

Ved den gældende landstingslovs vedtagelse i 2008 vurderedes en kapital på 5 mio. kr. at kunne give et tilstrækkeligt afkast til at dække disse udgifter. Hvis dette ikke længere er tilfældet, må årsagen være, enten at udgifterne til bestyrelse, ledelse og administrati-

on i dag må påregnes at være højere, end det var tilfældet i 2008, *eller* at der ikke længere kan forventes et så højt afkast (eller eventuelt en kombination af disse to forhold).

Ved den gældende landstingslovs vedtagelse blev de årlige driftsudgifter til bestyrelse og ledelse vurderet til fra starten at udgøre mindst 450.000 kr. årligt. (Dette fremgår af lovbemærkningerne).

Det indekserede reguleringspristal for perioden 2008-2011 er iflg. Grønlands Statistiks statistikbank øget fra indeks 100 til 107,9. Det vil sige en stigning på lige under 8 procent. I dag må der således med sandsynlighed påregnes en udgift til drift af råstoffonden, som er 8 procent højere, end tilfældet var i 2008, da landstingsloven blev vedtaget.

For at opnå en tilsvarende forhøjelse af afkastet, må Råstoffondens kapital derfor øges, svarende til udviklingen i pristallet, d.v.s. med 8 procent. Med andre ord vil en forhøjelse af den gældende beløbsgrænse med blot 400.000 kr. være tilstrækkeligt til at dække den forhøjelse af administrationsudgifterne, som er en følge af prisudviklingen.

Naalakkersuisut har som bekendt valgt at foreslå beløbsgrænsen for lovens ikrafttræden hævet til 75 mio. kr. Hvis forslaget alene havde til formål at opveje den forhøjelse af administrationsudgifterne, som er en følge af prisudviklingen, ville en beløbsgrænse på 5,4 mio. kr. have været tilstrækkelig.

Lovforslaget må dog også ses i lyset af, at der måske ikke længere kan påregnes så højt et afkast af Råstoffondens kapital. Dette kan illustreres ved at se på udviklingen i den lange obligationsrente.

Ved vedtagelsen af landstingsloven om råstoffonden i 2008 lå den lange obligationsrente på omkring 5,7 procent. I dag ligger den på lige under 4 procent. Det vil sige et relativt fald på omkring 30 procent.

Dette kunne meget vel tale for at nedjustere forventningerne til Råstoffondens afkast tilsvarende. Hvis afkastet fortsat skal være tilstrækkeligt til at finansiere fondens administrationsudgifter, skal minimumskapitalen derfor øges med 30 %, svarende til 1.620.000 kr. (hvis også udgiftsudviklingen indregnes).

Den minimumskapital på 5 mio. kr., som i 2008 vurderedes at være tilstrækkelig til at kunne finansiere Råstoffondens administrationsudgifter, rækker således ikke længere. Pris- og renteutviklingen tilsiger nu en minimumskapital på knap 6,7 mio. kr.

Naalakkersuisut foreslår imidlertid, at beløbsgrænsen hæves til hele 75 mio. kr. Det er påfaldende meget mere end hensynet til fondens administrationsudgifter tilsiger, og vil indebære at fonden går glip af helt unødvendigt store råstofindtægter.

Naalakkersuisut bedes bekræfte, at en beløbsgrænse på 10 mio. kr. (som foreslået i GAs høringssvar til lovforslaget) på nuværende tidspunkt må kunne forventes at sikre Råstoffonden et tilstrækkeligt afkast til at dække fondens udgifter.

Svar:

Naalakkersuisut kan ikke bekræfte at en beløbsgrænse på 10 mio. kr. forventes at kunne sikre tilstrækkeligt afkast til at sikre fondens udgifter, da det reelt betyder at Naalakkersuisut kan forudse udviklingen på aktie- og obligationsmarkederne.

I henhold til § 27 skal bestyrelsen ved placeringen af fondens midler sikre at der opnås en betryggende sikkerhed og det størst mulige afkast. Investeringsprofilen, herunder vægtningen mellem risiko og afkast, vil være bestyrelsens ansvar. Der er normalt den sammenhæng mellem risiko og afkast, at hvis risikoen stiger eller er høj, så vil der også være krav om et stigende eller højt afkast. Det må dog forventes at bestyrelsen, specielt de første år efter fondens oprettelse, vil vægte sikkerhed højt, og dermed ikke vil satse på et stort afkast. I praksis betyder det placering primært i sikre obligationer, og et forventet afkast på 2 – 3 % med det nuværende renteniveau.

Det er desværre ikke lykkedes at finde den oprindelige beregning af hvordan beløbet på mindst 450.000 kr. er fremkommet. I bemærkningerne til lovforslaget blev det dog anført at de gældende retningslinjer for aflønning af bestyrelser med under 400 mio. kr. i omsætning var 70.000 kr. årligt til bestyrelsesformanden, og 35.000 kr. årligt til næstformand og øvrige bestyrelsesmedlemmer. Det giver udgifter alene til bestyrelseshonorarer på 210.000 kr. årligt. Dertil kommer så udgifterne til selve sekretariatet, herunder direktør og en eller flere medarbejdere (muligvis som deltidsansatte), etablering og drift af sekretariatet, udgifter til revisor og kapitalforvalter m.m. Når kapitalgrundlaget er lavt, er udgifterne til kapitalforvalteren(-erne) relativt store. Et umiddelbart skøn vil derfor være at de samlede driftsudgifter de første år, hvor kapitalgrundlaget er begrænset, vil være på mindst 1,0 mio. kr. Med det nuværende afkastniveau på kapitalmarkederne, kræver det et kapitalgrundlag på mindst 20 - 30 mio. kr. alene for at dække driftsudgifterne.

Loven stiller meget høje krav til de kompetencer, som medlemmerne af fondens bestyrelse skal være i besiddelse af. Bestyrelsen skal således tilsammen have viden på højt niveau om retlige forhold, formueforvaltning og investeringer samt økonomiske og erhvervsmæssige forhold vedrørende efterforskning og udnyttelse af mineralske råstoffer. Det kan være svært at finde kandidater til en bestyrelse, der kan opfylde de opstillede krav til kvalifikationer, uden at honorarer til formand og øvrige bestyrelsesmedlemmer afspejler markedsniveauet for honorarer til professionelle bestyrelser. Det må derfor antages, at overslaget i bemærkningerne over udgiften til bestyrelse ikke holder længere og det derfor antages, at honorarerne vil ligge på et væsentligt højere niveau i dag end 70.000 kroner til formand og 35.000 kr. til øvrige medlemmer. I den forbindelse må det forventes, at kravene til bestyrelsesmedlemmernes kompetencer vil være fortsat stigende, jf. eksempelvis de øgede krav til bestyrelser i finanssektoren.

Der er i det hele taget en reel risiko for, at de samlede driftsudgifter vil være langt højere end ovenstående skøn på 1,0 mio. kr., hvor et niveau på op til 2,0 mio. kr. kan vise sig at være et mere realistisk niveau.

Naalakkersuisut har derfor haft et ønske om at hæve beløbsgrænsen til et niveau så der er meget stor sikkerhed for at afkastet fra fondsmidlerne ikke bare kan dække driftsudgifterne, men også overstige disse, så der fra starten er sikret et bæredygtigt grundlag for Råstoffondens drift. Også hvis det skulle vise sig at de råstofindtægter der udløste

aktiveringen af fonden kun var et engangstilfælde, eller en del af indtægterne er "materielle aktiver", der ikke giver noget egentligt afkast. Så længe Grønland ikke er et etableret mineland, så er der ikke sikkerhed for at der årligt tilføres nye midler til fonden.

Spørgsmål 5:

Hvilke samfundsøkonomiske konsekvenser vil det have i forhold til inflationsudviklingen, udgiftspres m.v., såfremt selvstyrets driftsudgifter med et slag kan øges med 70 mio. kr. årligt, således som der grundlæggende lægges op til med nærværende forslag? Spørgsmålet skal ses på baggrund af de økonomiske anbefalinger fra Det Økonomiske Råd og Skatte- og Velfærdskommissionen, som begge har anbefalet at de offentlige driftsudgifter reduceres.

Svar:

Det er ikke hensigten at indtægterne fra selskabsskatter og afgifter skal indgå i den daglige drift af Grønlands Selvstyre. De ekstra indtægter fra indkomstskat og selskabsskat fra underleverandører, der har været i 2010 og 2011 som følge af Cairn's efterforskningsboringer, blev ikke indarbejdet i Finansloven, da størrelsen af disse ikke var kendt på tidspunktet for Finanslovens vedtagelse.

Samtidig skal jeg understrege, at Naalakkersuisut ikke vil anbefale at indtægterne under 75 mio. kr. bruges til forøgede driftsudgifter. Indtægterne anbefales sparet op eller brugt til engangsinvesteringer, som understøtter en langsigtet økonomisk holdbarhed.

Uagtet dette er det ikke opfattelsen at en pludselig udvidelse af Selvstyrets udgifter med 70 mio. kr. vil have væsentlig indflydelse på inflationsudviklingen og udgiftspreset. Selvstyrets samlede budgetterede indtægter i Finanslov 2012 andrager 6,4 mia. kr. En ændring på 70 mio. kr. svarer til 1,1 %.

Selvstyrets udgifter fastsættes af Inatsisartut på de årlige Inatsisartut-finanslove og der er derfor ingen sammenhæng med at der måtte tilgå landskassen nogle øgede indtægter fra råstofaktiviteter ved at ændre ikrafttrædelsesbestemmelsen i lov om Grønlands Råstoffond. Det er således Inatsisartut der ved vedtagelse af de årlige Inatsisartut finanslove kan sikre gennemførelse af den økonomiske politik, som der kan samles et flertal for.

Spørgsmål 6:

Er Det Økonomiske Råd blevet givet selvstændig lejlighed til at udtale sig om det foreliggende lovforslags økonomiske konsekvenser? Og vil Naalakkersuisut i benægtende fald – i lighed med undertegnede – anse det som stærkt fordelagtigt, at Rådets udtalelse indhentes og offentliggøres inden forslaget 1. behandling i Inatsisartut? Og vil Naalakkersuisut – såfremt rådet måtte anse forslaget som ufordelagtigt for den grønlandske samfundsøkonomi – overveje at trække forslaget tilbage?

Svar:

Det Økonomiske Råd har haft samme muligheder som alle andre til at komme med hørings svar til lovforslaget, som har ligget til høring på høringsportalen. Der påregnes ikke yderligere høringsrunder.

Spørgsmål 7:

I kraft af mit medlemskab af Finans- og Skatteudvalget var jeg under EM11 med til at skrive følgende i vores betænkning til 2. behandlingen af finanslovsforslaget for 2012:

"Udvalget erfarer nu, at der er taget initiativ til et lovforslag til behandling på FM12, således at råstoffonden først sættes i kraft, når råstofindtægterne i løbet af ét regnskabsår har oversteget et beløb, der ligger over den i dag gældende grænse på 5 mio. kr. (Spg. 11.7d samt samrådsspg. 7b). Det fremgår af Naalakkersuisuts besvarelse, at der i 2010 var råstofindtægter på 2.94 mio. kr. Vi nærmer os således de 5 mio. kr. Det fremgår videre, at selvstyret i 2012 vil modtage oliebekæmpelsesudstyr til en værdi af mindst 20 mio. kr. Værdien af dette udstyr anses angiveligt som en råstofindtægt, hvorfor loven om råstoffonden med de nugældende regler påregnes at træde i kraft i 2012.

Finansudvalget vil afvente fremsættelsen af det konkrete lovforslag, inden udvalget tager endelig stilling til sagen. Forinden der sættes et lovarbejde i værk, bør det dog overvejes, om problemet med oliebekæmpelsesudstyret kan løses på anden vis. Ligeledes bør en beslutning om ændring af beløbsgrænsen ikke ske uden forudgående grundige overvejelser, i hvilke såvel nationaløkonomiske som generationsfordelingsmæssige faktorer bør inddrages. En ændring af loven om råstoffonden alene med henblik på at øge selvstyrets drifts- og tilskudsudgifter på kort sigt ville være yderst betænkelig, når der henses til vor økonomis langsigtede holdbarhedsproblemer. "

Hvilke konkrete tiltag og overvejelser igangsatte Naalakkersuisut på baggrund af det ovenfor citerede – og hvornår? Besvarelses anmodes om *mindst* med angivet citat fra Naalakkersuisuts arbejdspapir herom at inddrage de tre ovenfor i citatet understregede dimensioner.

Svar:

Der har fra forskellig side været forslag oppe om f.eks. at fordele udstyret på kysten så det kan indgå i det lokale beredskab, eller overdrage udstyret til Søværnet. Betingelsen for at Grønlands Selvstyre kan overtage oliebekæmpelsesudstyret er, at det bl.a. kan indgå i Cairn's oliespildsberedskab ved fremtidige efterforskningsboringer, hvorfor den valgte løsningsmodel skal kunne tilgodese dette forhold. Grønlands Selvstyre har heller ikke overvejet at Cairn i stedet overdrager udstyret til staten via Søværnet.

Formålet med at Grønlands Selvstyre får oliebekæmpelsesudstyret overdraget, er at skabe et indledende fundament for etableringen af et nationalt oliespildsberedskabsselskab i Grønland. På den kommende forårssamling skal forslag til lov om beredskabsselskabet Greenland Oil Spill Response A/S behandles. Hensigten er at skabe omsætning og arbejdspladser lokalt i forbindelse med olieefterforskning. Indledningsvist er det nød-

vendigt, at det er et offentligt ejet selskab, men på sigt er det hensigten at selskabet helt eller delvist overtages af private.

Ændringen forventes ikke at få negativ indflydelse på nationaløkonomiske eller generationsfordelingsmæssige faktorer, da det ikke er formålet med ændringen at skabe mulighed for at øge selvstyrets drifts- eller tilskudsudgifter på kort sigt.

I pressemeddelelsen "Råstoffond er sund fornuft" af 28. marts 2012, fremgår nedenstående citat.

"- Samtidig skal jeg understrege, at vi ikke vil bruge indtægterne under 75 mio. kr. til forøgede driftsudgifter. Indtægterne vil blive sparet op eller brugt til engangsinvesteringer, som understøtter en langsigtet økonomisk holdbarhed – siger Ove Karl Berthelsen videre."

Spørgsmål 8:

Den i foregående spørgsmål citerede passus om oliebekæmpelsesudstyr er central. Som det fremgik af de under udvalgsbehandlingen omdelte bilag handler sagen konkret om, at Cairn vil overdrage oliebekæmpelsesudstyr til Selvstyret til en værdi af mindst 20 mio. kr. Da dette udstyrs værdi regnes som råstofindtægter kunne denne overdragelse angiveligt medføre, at loven om råstoffonden skulle iværksættes, jfr. lovens § 50. Det foreliggende lovforslag om ændring af lovens ikrafttrædelsesbestemmelse skal ses på denne baggrund.

Såfremt man måtte ønske, at loven om Råstoffonden ikke træder i kraft p.b.a. donationen af oliebekæmpelsesudstyr fra Cairn, *kunne* man imidlertid have valgt flere andre muligheder end den i lovforslaget valgte. Om disse andre muligheder og overvejelser herom finder man imidlertid intet i det foreliggende lovforslag. Det er meget ærgerligt, idet man kunne have ændret lovens ikrafttrædelsesbestemmelser på en måde, der ikke var direkte egnet til at fremme inflation og forøgede offentlige udgifter.

Umiddelbart ser jeg flere oplagte muligheder:

- a. Naalakkersuisut *kunne* have aftalt med Cairn, at Selvstyret leaser oliebekæmpelsesudstyret for f.eks. 1 kr. om året i 20 år, hvorefter udstyret overgår til selvstyrets ejendom (hvorved Selvstyrets økonomiske gevinst fordeles over en 20 årig periode, svarende til en råstofindtægt på 1 mio. kr. pr. år).
- b. Naalakkersuisut *kunne* have valgt at foreslå ikrafttrædelsesbestemmelsen i § 50, stk. 1, affattet således, at loven tidligst trådte i kraft i 2013, ved blot at ændre ordlyden i stk. 1 til følgende: "*Landstingsloven træder i kraft den 1. januar året efter det kalenderår, hvori Landstinget 1. gang godkender et landskasseregnskab, der viser at hjemmestyrets råstofindtægter i regnskabsåret var på mindst 5 millioner kr., dog tidligst pr. 1. januar 2013.*". (Den understregte del er den mulige tilføjelse i fh.t. den gældende lovtekst).
- c. Naalakkersuisut *kunne* have valgt at foreslå ikrafttrædelsesbestemmelsen i § 50, stk. 1, affattet således, at loven først trådte i kraft, når selvstyrets råstofindtægter 2 år i træk havde ligget over 5 mio. kr. Fordelen hermed ville have været, at man derved ville have været ude over problemet med råstoffondens igangsættelse på baggrund af rent midlertidige indtægter. Bestemmelsen i § 50, stk. 1, kunne være således affattet: "*Landstingsloven træder i kraft den 1. januar året efter det kalenderår, hvori Landstinget 2. gang i træk godkender et landskasseregnskab, der viser at hjemmestyrets råstofindtægter i regnskabsåret var*

på mindst 5 millioner kr.” (Den understregne del er den mulige tilføjelse i fh.t. den gældende lovtæst).

- d. En kombination af ovenstående muligheder.

Motiverne for Naalakkersuisuts fravalg af *hver* af de fire ovenfor anførte alternativer ønskes oplyst. Det ønskes derudover oplyst, konkret *hvorfor* Naalakkersuisut valgte den i lovforslaget anførte og ikke uproblematiske model, når der foreligger åbenbare og bedre alternativer.¹

Svar:

Det er ikke Naalakkersuisut's opfattelse at de foreslåede modeller er ukomplicerede i forhold til at ændre ét tal fra 5 til 75. Samtidig kan der med alle ovennævnte forslag opstilles mange situationer, hvor man reelt kan komme i en situation hvor Råstoffonden "aktiveres", men hvor afkastet af kapitalgrundlaget ikke vil kunne dække driftsomkostningerne. F.eks. hvis der modtages beredskabsudstyr i 2012 for 20 mio. kr. mens der er reelle indtægter på 5 mio. kr. i 2013. Den formue, der måtte modtages i form af beredskabsudstyr, vil således ikke generere et afkast. Første år vil driftsudgifterne i Råstoffonden derfor skulle dækkes 100 % af landskassen, mens afkastet det andet år kun ville kunne dække en lille del af driftsudgifterne.

Til spørgerens forslag (a) om indgåelse af en aftale med Cairn om at Selvstyret leaser oliebekæmpelsesudstyret for f.eks. 1 kr. om året i 20 år, finder Naalakkersuisut at der grund til at henlede opmærksomheden på indtægtsdefinitionen i § 7 stk. 2 i selvstyreloven.

De indtægtstyper, der er omfattet af § 7 stk. 2 nr. 1 er enhver indtægt som modtages i henhold til konkrete tilladelser meddelt efter råstofloven. Det er Naalakkersuisuts opfattelse at indtægtsdefinitionen også omfatter den vederlagsfri overdragelse af beredskabsudstyr som led i en IBA aftale indgået i henhold til en konkret efterforskningstilladelse.

Det er videre Naalakkersuisuts klare opfattelse, at den foreslåede modelleasing vil være en omgåelse af selvstyrelovens indtægtsdefinition og i strid med den forudsætning i selvstyreloven, at selvstyret og staten loyalt samarbejder om opfyldelse af lovens formål.

Det er forudsat i selvstyreloven, at Naalakkersuisut og regeringen løbende skal give hinanden indsigt i alt relevant materiale vedrørende opgørelse af indtægter efter indtægtsdefinitionen. Det vil ikke være retvisende og ikke i overensstemmelse med selvstyrets loyalitetsforpligtelse at konvertere værdien af beredskabsudstyret til en fiktiv leasingsforpligtelse på 1 kr.

Naalakkersuisut må derfor tage afstand fra dette regnskabsmæssige fifleri, som forslaget er udtryk for.

¹ Principielt *kunne* Naalakkersuisut også have anmodet Staten om at foreslå en ændring af selvstyreloven, således at bestemmelsen i § 8, stk. 1-2, i selvstyreloven blev ændret fra 75 til 5 mio. kr. Dette ville imidlertid ikke være i Grønlands interesse, hvorfor jeg har valgt at bortse fra denne mulighed i de aktuelle spørgsmål. Naalakkersuisut kunne imidlertid med fordel have forholdt sig (teoretisk) til muligheden i det foreliggende lovforslag

Efter Naalakkersuisuts opfattelse vil der være tale om et eklatant brud på den forudsætning selvstyreloven bygger på om udøvelse af gensidig respekt og tillid i samarbejdet mellem Naalakkersuisut og regeringen. Dette vil kunne give anledning til, at regeringen vil kunne rejse krav om en genforhandling af indtægtsdefinition eller en skærpet, direkte kontrol med Nalaakkersuisuts opgørelse af indtægter omfattet af indtægtsdefinitionen i selvstyreloven § 7 stk. 2.

Naalakkersuisut er af den opfattelse, at den valgte model er den mest enkle og ukomplicerede til at sikre, at selv begrænsede engangsindtægter ikke automatisk "aktiverer" Råstoffonden.

Spørgsmål 9:

Den grønlandske råstoffond er modelleret over den norske oliefond. Kan det oplyses, ved hvilken indtægtsgrænse (om nogen) den norske oliefond eller andre sammenlignelige fondskonstruktioner er blevet igangsat? Og hvad svarer disse eventuelt angivne beløbsgrænser til omregnet til grønlandske forhold?

Svar:

Lov om Statens Petroleumsfond blev vedtaget i 1990. Den blev i 2006 erstattet af Lov om Statens Pensjonsfond. I bemærkningerne til § 8 står: "Det foreslås at loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Regeringen vil søke å etablere et petroleumsfond etter disse retningslinjer fra og med 1. januar 1991." Den første indbetaling skete først i 1996. Indbetalingen i 1996 var på i alt 46,3 mia. norske kroner.

Oplysningerne kan findes i Årsrapporten fra 1998, der var den første årsrapport Norges Bank udgav om Petroleumsfonden. Den kan findes på nedenstående link.

http://www.nbim.no/Global/Reports/2000_1999_%201998/1998%20hele.pdf

Det er lidt svært at svare præcist på hvad det svarer til omregnet til grønlandske forhold. I perioden december 1996 til december 2011 steg det norske forbrugerprisindeks med 38 %. Indbetalingen i 1996 svarer derfor i dag til ca. 63,9 mia. norske kroner, hvilket svarer til 62,4 mia. danske kroner. Afhængig af om der tages udgangspunkt i befolkningsstørrelsen i 1996, BNP i 1996, indtægter fra olieaktiviteter i 1996, indbetalingens størrelse i forhold til det samlede statsbudget eller andet, så fremkommer der vidt forskellige resultater. En sådan sammenligning, uanset hvad der tages udgangspunkt i, giver reelt ingen mening. Hvis der f.eks. tages udgangspunkt i befolkningens størrelse i 1996, så svarer det til at den første indbetaling til den grønlandske råstoffond skulle være på 1,27 % af 62,4 mia. kr., svarende til at den første grønlandske indbetaling skulle være på 792 mio. kr. D.v.s. mere end 10 gange højere end den foreslåede beløbsgrænse på 75 mio. kr. Men som tidligere nævnt, så giver en omregning til grønlandske forhold ingen mening.

Spørgsmål 10:

Det aktuelle lovforslag omtales i Sermitsiaq nr. 10 af 9. marts 2012. På side 12-13 finder man en artikel under overskriften "*Selvstyret beskytter sig mod ressourceforbandelse.*"

Som mellem-overskrift er anført, at "70 mio. kr. ekstra i råstofindtægter skal bindes en fond for at værne om erhvervslivets konkurrenceevne, foreslår regeringen".

Følgende ønskes på denne baggrund oplyst:

- a. Er Naalakkersuisut enig med undertegnede i, at den citerede mellemoverskrift er **forkert og misvisende**, idet der ikke er tale om at binde 70 mio. kr. mere i råstoffonden, men derimod om at binde 70 mio. kr. mindre i fonden?
- b. Er Naalakkersuisut ligeledes enig med undertegnede i, at det er **forkert og misvisende**, når det i artiklen bl.a. anføres, at "... endnu færre af pengene skal fosse ind i landskassen til de nuværende generationer, såfremt især det sorte guld pludselig pibler frem.", da forslagetets virkning er den stik modsatte, nemlig at der på kort sigt skal flere penge i Landskassen til fordel for de nuværende generationer på bekostning af de kommende generationer?
- c. Har Naalakkersuisut søgt at berigtige denne fejlagtige artikel?
- d. Hvis dette ikke måtte være tilfældet: Finder Naalakkersuisut det – i lighed med undertegnede – uheldigt, såfremt offentligheden får en fejlagtig opfattelse af de reelle økonomiske sammenhænge på råstofområdet, og agter Naalakkersuisut på denne baggrund at tage skridt til at korrigere de fejlagtige oplysninger i den nævnte artikel?

Svar:

Ad. a.

Naalakkersuisut har ikke skrevet artiklen i Sermitsiaq, men skal bl.a. henvise til pressemeddelelsen "Råstoffond er sund fornuft" af 28. marts 2012.

Ad. b.

Se svar til pkt. a.

Ad. c.

I pressemeddelelsen "Råstoffond er sund fornuft" af 28. marts 2012 er de rette sammenhænge fremhævet.

Ad. d.

Se svar til pkt. c.

Spørgsmål 11:

I den i foregående spørgsmål anførte artikel citeres Naalakkersuisutmedlemmet for Råstoffer for at skulle have sagt, at beløbet på 5 mio. kr. var for lavt, idet der "... vil være tale om indtægter fra vores undergrund, som skal ligge og yngle til nye generationer.". Jeg finder det vanskeligt at tro, at Naalakkersuisutmedlemmet skulle have udtrykt sig således, idet dette jo ville betyde, at heller ikke Naalakkersuisutmedlemmet har forstået lovforslagets sigte og konsekvenser, hvilket næppe kan antages at være tilfældet. Af hensyn til såvel offentlighedens krav på korrekt information om lovforslaget, som offentlighedens tillid til Naalakkersuisut, beder jeg derfor Naalakkersuisut bekræfte, at en berigtigelse vil blive udsendt.

Svar:

Der henvises til pressemeddelelsen "Råstoffond er sund fornuft" af 28. marts 2012

Spørgsmål 12:

Kan det fuldt ud afvises, at baggrunden for nærværende lovforslag *i virkeligheden* er, at man rent politisk ønsker at øge selvstyrets kortsigtede driftsudgifter med henblik på igangsættelse af politiske tiltag eller med henblik på – i modstrid med samtlige økonomiske anbefalinger – at undgå at implementere besparelser, og at de i lovforslaget anførte begrundelser om parallelitet til anden lovgivning *i virkeligheden* er bekvemme efter-rationaliseringer og/eller politisk skønmaleri? (Spørgsmålet bedes besvaret under hentyngen til bestemmelsen i § 6, stk. 2, i Landstingslov nr. 6 af 13. maj 1993.)

Svar:

Begrundelsen for forslaget er anført ovenfor.

Videre skal det bemærkes, at Landskassens udgifter og indtægter fastsættes ved de årlige Inatsisartutfinanslove.

Spørgsmål 13:

Finder Naalackersuisut, i lighed med undertegnede, efter nærmere eftertanke, at de i nærværende spørgsmål angivne problemstillinger giver anledning til at trække lovforslaget tilbage eller fremsætte et ændringsforslag samt ikke mindst et nyt, retvisende forelæggelsesnotat?

Svar:

Naalackersuisut finder ikke de fremførte problemstillinger i de stillede spørgsmål giver anledning til at foretage nogen ændringer.

Med venlig hilsen

Ove Karl Berthelsen